

EKONOMİK İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (EİT) 5.TARIM BAKANLARI TOPLANTISI (15 KASIM 2012)

Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) 5. Tarım Bakanları Toplantısı, Antalya'da başladı. Antalya Belek'teki Rixos Premium Otel'de yapılan toplantıya, Türkiye'nin yanı sıra İran, Azerbaycan, Tacikistan, Afganistan, KKTC'nin tarım bakanları ile Kırgızistan ve Pakistan'ın üst düzey bakanlık yetkilileri katıldı.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehmet Mehdi Eker'in başkanlık ettiği toplantının ana gündemini küresel gıda güvenliği oluşturdu. Toplantıda konuşan Bakan Eker, gıda güvenliğinin Ekonomi İşbirliği Teşkilatları kapsamında ilk kez 2002 yılında İslamabad'da gerçekleştirilen tarım bakanları toplantısında gündeme geldiğini söyledi. Bu toplantıda gıda güvenliği alanında bölgesel ihtiyaçlara cevap verecek bir program hazırlanmasının karara bağlandığını hatırlatan Bakan Eker, 10 yıllık süreçte gıda güvenliğinin hem küresel anlamda hem de bölgede önemi daha da hissedilir hale geldiğini kaydetti. Tarım ve gıda güvenliğinin, özellikle üst üste yaşanan krizler nedeniyle son yıllarda yeniden gündemin üst sıralarına çıktığını ifade eden Bakan Eker, 3-4 yıl gibi nispeten kısa bir süre zarfında bu konularda sayısız uluslararası üst düzey toplantı yapıldığını anlattı.

Toplantıların ortak çıktısının, tarım sektöründe sorunların çözümünün ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde ve bütün paydaşların katılımını sağlayan bir işbirliği gerektirdiğini söyleyen Bakan Eker, bugünkü toplantının bölgede işbirliğini güçlendirecek önemli bir platform olacağına işaret etti. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Gıda Fiyat Endeksine göre yaz aylarında izlenen fiyat artışlarının yeni bir krizin öncüsü olarak değerlendirdiğini dile getiren Bakan Eker, "Ekim ayı endeksine baktığımızda, eylül ayında yayınlanan endekse göre yüzde 1 oranında azalma göze çarpmaktadır. Bu düşüş et fiyatlarında değişim olmaması, şeker ve süt ürünlerindeki fiyat artışının hububat ve yağ fiyatlarındaki azalışla dengelenmesi neticesinde gerçekleşmiştir. 2012 yılı fiyatları hala

2011 yılı seviyesinden düşüktür. Son dönemde farklı kuruluşlarca açıklanan fiyatlar incelendiğinde ciddi bir kriz durumu olmadığını görmekteyiz. Bu durum, tarımsal ürün ve gıda fiyatlarındaki dalgalanmalarının en büyük nedeninin spekülasyon hareketleri olduğunu düşündürmektedir. Bu durumda karar alıcıların suni bir krize neden olmadan piyasaları rahatlatacak tedbirleri almaları gerekmektedir. Bu kapsamda bölgesel ve küresel işbirliği ile ortak hareket son derece önemlidir" şeklinde konuştu.

Dünyada tarıma ayrılan arazi miktarının sınırlı olduğunu belirten Bakan Eker, gelişmekte olan ülkelerde tüketim alışkanlıklarının da değiştiğini söyledi. Artan petrol fiyatlarının, ülkeleri biyoyakıt gibi alternatif arayışlara ittiğini dile getiren Bakan Eker, "Artan gıda fiyatları özellikle gelişmekte olan ülkelerde mali ve siyasi istikrarı bozmakta, güvenlik sorunlarına neden olmaktadır. Huzurlu ve istikrarlı bir dünya ancak gıda güvenliğinin sağlanması ile mümkündür" diye konuştu. Bakan Eker, bölgede huzur ve istikrarın sağlanması için tarım ve gıda alanındaki potansiyelin harekete geçirilmesinin elzem gözüktüğünü belirtti.

Uluslararası Gıda Politikaları ve Araştırma Enstitüsü (IFPRI) tarafından yayımlanan 2012 Küresel Açlık İndeksine (GHI) göre dünyada açlık oranının 1990'dan bu yana azaldığına işaret eden Bakan Eker, gıda, yakıt ve finansman unsurlarının hükümetleri ve uluslararası kuruluşları gıda üretim ve dağıtım şekillerini yeniden düşünmeye sevk ettiğini dile getirdi. Su, arazi ve enerji sektöründeki son gelişmelerin küresel gıda güvenliğine ilişkin kaygıları artırdığını vurgulayan Bakan Eker, "Yükselen enerji fiyatları, çiftlik üretim maliyetlerini yakıt ve gübre açısından etkilemekte, biyoyakıt üretiminde kullanılan bitkilere olan talebi ve su kullanım maliyetlerini artırmaktadır. Tarım arazisi yetersizliği gelişmekte olan bazı ülkelerde büyük yabancı yatırımların yol açtığı bio-enerji politikaları ile ikiye katlanmıştır. Bu durum, o bölgelerde yaşayan yerel halkın arazi kullanım hakkını da riske etmektedir. Bu gidişatı durdurmak için arazi, su, enerji ve gıda ile ilgili daha bütüncül stratejilere acilen ihtiyaç duyulmaktadır" dedi. Tüm bu gelişmelere rağmen Türkiye'nin, 1990-2012 döneminde açlık indeksini yüzde 50'den fazla azaltan 15 ülke arasında en başarılı ülke olmayı başardığını vurgulayan Bakan Eker, "Uluslararası Gıda Politikaları ve Araştırma Enstitüsü (IFPRI) verilerine göre, Türkiye'de Küresel Açlık Endeksi'nin 1990'da 5,7 iken, 2001'de 3,1'e, 2012'de ise 1,5'e düşmüştür" dedi.

Gıda güvenliğinin Ekonomik İşbirliği Teşkilatı bölgesi için önemli olduğunu dile getiren Bakan Eker, "EİT Bölgesi, yaklaşık 450 milyonluk nüfusuyla ve 7 milyon kilometre kare yüz ölçümüyle önemli potansiyele sahiptir. Bölgedeki toplam iş gücünün yaklaşık yüzde 40'ı tarım sektöründe istihdam edilmektedir. Tarımsal istihdam, bazı üye ülkelerde yüzde 80 düzeylerine kadar çıkmaktadır" diye konuştu. Buna karşın tarımın milli gelir içindeki oranının yüzde 11'in biraz üzerinde gerçekleştiğini ifade eden Bakan Eker, bu rakamların tarım sektöründe verimliliğin son derece düşük olduğunu, ancak bölgenin tarımsal üretim açısından önemli potansiyele sahip olduğunu gösterdiğini vurguladı. Açlık ve yoksulluğun en fazla kırsal alanlarda yaşam süren özellikle kadınlar, çocuklar, göçebe nüfus, köylüler, küçük çiftçiler, tarım işçileri üzerinde etkisini gösterdiğine işaret eden Bakan Eker, "Yeterli gıda ve besine erişimin sağlanması giderek daha karmaşık ve zorlu hale gelmektedir. Ülkelerin bu zorlu süreci artık tek başlarına yönetebilmeleri mümkün değildir. Yeterli ve istikrarlı gıda arzının sağlanabilmesi için bölgesel ve uluslararası adımların koordineli, tutarlı ve şeffaf bir şekilde atılması önem arz etmektedir" diye konuştu.

Gıda güvenliğini tehlikeye düşürecek risklerin önceden tespit edilerek bu doğrultuda güvenlik ağlarının oluşturulması için EİT üyelerinin çalışmalarını el birliği ile artırması gerektiğini anlatan Bakan

Eker, bu doğrultuda üye ülkelerin milli programları doğrultusunda bir bölgesel tarımsal kalkınma ve gıda güvenliği stratejisi hazırlanması yönünde karar alındığını, bu çerçevede Gıda Güvenliği Bölgesel Programı FAO ile işbirliği halinde bir Teknik İşbirliği Projesi hazırlandığını belirtti. Bakan Eker, projenin başarılı olabilmesi için üye ülkelerin projeyi sahiplenmesi gerektiğini dile getirdi.

Türkiye'nin son dönemde tarım alanında kaydettiği gelişmeler ile bölgesinde model olarak alınabilecek ülkelerden birisi haline geldiğini ifade eden Bakan Eker, Türkiye'nin, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) vasıtasıyla dünyanın birçok ülkesinde, gıda güvenliğinin sağlanmasına katkıda bulunmak amacıyla, tarım alanında birçok faaliyet yürüttüğünü anlattı. Türkiye'nin, son yıllarda gıda fiyatlarında yaşanan dalgalanmalardan en az etkilenen ülkelerden biri olduğuna işaret eden Bakan Eker, şunları söyledi: "Bu dönemde buğday, arpa ve mısır gibi temel ürünlerde ülkemizde yeterli miktarda üretim yapılmıştır. Genel olarak gıdada uluslararası piyasalarda fiyat artışlarının yüzde 103'e ulaştığı dönemlerde ülkemizdeki artış oranları en yüksek yüzde 32 seviyesinde kalmıştır. Yeterli üretim miktarının yanında stok seviyelerinin yeterli olması ve uygun politikaların izlenmesi bunda etkili olmuştur. Tarım sektörümüz 2007 yılı hariç, 2004 yılından bugüne son 8 yılın 7'sinde büyümüştür. Son 10 yılda tarımın milli gelire katkısı 23,7 milyar dolardan 61,8 milyar dolara yükselmiştir. 2002- 2011 döneminde 2,6 kat artmıştır."

Türkiye'nin bölgede 10 yıldır sürdürdüğü ekonomik ve siyasi istikrar neticesinde özel sektör yatırımları için adeta güvenli bir liman olduğunu vurgulayan Bakan Eker, bu dönemde tarım sektörüne yapılan toplam yatırımın sabit fiyatlarda yüzde 192 oranında, cari fiyatlarda ise yüzde 516 oranında arttığını kaydetti. 2011 yılında tarıma yapılan kamu yatırımın 5 milyar 300 milyon, özel sektör yatırımının ise 6 milyar 800 milyon lira olduğunu dile getiren Bakan Eker, Birleşmiş Milletler 2010 verilerine göre Türkiye'nin, tarım sektörüne yabancı yatırım çeken ülkeler arasında 13'üncü sırada yer aldığını ifade etti. Türkiye'de 10 yılda uygulanan tedbirler sayesinde tarımsal üretim ve verimliliğini önemli ölçüde artırdıklarına işaret eden Bakan Eker; "Bugün Türkiye yaklaşık 62 milyar dolar tutarındaki tarımsal üretim değeriyle dünyanın yedinci, Avrupa'nın birinci büyük tarım ülkesi haline gelmiştir. Hedefimiz 2023 yılına kadar dünyadaki en büyük 5 tarım ülkesinden biri olmaktır" dedi.

Bakan Eker, dünyada yeterince gıda üretimi yapıldığını, ancak sorunun gıdaya ulaşımında sıkıntılar yaşanmasından kaynaklandığını ifade etti. Bakan Eker, "Bu nedenle gıda güvenliği sorununun en az düzeye indirilmesi, sadece gıda üretiminin artırılması ile değil aynı zamanda nitelikli ürünlerin elde edilmesi ve elde edilen ürünlerin dengeli paylaşımı ile mümkün olabilecektir" diye konuştu. Toplantıya İran Tarım Bakanı Sadegh Khalilian, Afganistan Tarım Bakanı Mohammad Asif Rahimi, KKTC Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanı Ali Çetin Amcaoğlu, Tacikistan Tarım Bakanı Oosim Oosimov, Azerbaycan Tarım Bakanı İsmet Abbasov, Kırgızistan Tarım Bakan Yardımcısı Dzhumaüev Akylbek ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'na üye 8 ülkenin Tarım Bakanlığı üst düzey yöneticileri katıldı.

